Gemeenteraad van Heerenveen

uw brief van:	ons kenmerk:	bijlage(n):	datum:
-	SvdS	-	11 april 2022

Onderwerp: reactie college initiatiefvoorstel SP armoede

Beste leden van de gemeenteraad,

In de raadsvergadering van 3 maart 2022 vroeg u ons om wensen en bedenkingen aan te geven over het initiatiefvoorstel *Aanscherping uitvoeringsprogramma armoede, schuldhulpverlening en laaggeletterdheid 2020-2022*. In deze brief geven wij onze reactie op de veertien punten uit het initiatiefvoorstel. U kunt dit meenemen in de behandeling van het voorstel in de raadsvergadering van 9 juni 2022.

Algemeen
Op 22 april 2021 heeft u ingestemd met het uitvoeringsprogramma armoede, schulden en laaggeletterdheid. Deze is unaniem door de gemeenteraad aangenomen en loopt tot en met 2022. De SP stelt nu - tijdens de looptijd van het uitvoeringsprogramma - voor dit verder aan te scherpen. En doet hiervoor veertien voorstellen.

We reageren graag per voorstel.

1. Gebruik een erkende definitie van armoede.
Het SCP (Sociaal Cultureel Planbureau) omschrijft armoede als volgt: *"Iemand is arm als hij met zijn inkomen de minimaal noodzakelijke goederen en voorzieningen niet kan bekostigen."* Het SCP baseert haar definitie op minimum - voorbeeldbegrotingen van het Nibud, die weer gebaseerd zijn op wetenschappelijk onderzoek en adviezen van deskundigen. De raad heeft de volgende definitie samen met de Participatieraad vastgesteld (destijds bevestigd in thema Armoede Perspectiefnota 2017) van armoede: *"de situatie dat men niet mee kan doen in de maatschappij omdat omstandigheden van verschillende aard dit belemmeren".* De doelgroep bestaat uit huishoudens waarvan de financiële midden zo beperkt zijn dat zij materieel, cultureel en sociaal uitgesloten zijn van de minimaal aanvaardbare levenspatronen in Nederland.

Deze omschrijving sluit aan bij de definitie van het SCP, maar is niet geheel gelijk.
Het is aan de raad om hier een besluit in de nemen.

2. Ruimhartigere inzet van de bijzondere bijstand
De gemeenteraad heeft in 2021 besloten de bijzondere bijstand per 2022 structureel met € 180.000 omlaag te brengen. Ruimhartigere inzet van de bijzondere bijstand heeft structurele financiële gevolgen. Daarnaast is het college van mening dat het verhogen van de uitkering de beste optie is om armoede uit het slop te trekken (zie ook 'Kansrijke armoede' van het SCP/CBS). Onze conclusie is dat dit ook een politieke keus is met financiële gevolgen.

3. Herinvoering van de witgoedregeling
Duurzame gebruiksgoederen moeten uit de uitkering worden betaald hetzij vooraf (door te sparen of bijvoorbeeld uit de inkomenstoeslag in te zetten) of achteraf (via een renteloze lening bij ons).
We staan open voor een herinvoering van de "witgoedregeling". Dit kost volgens onze inschatting structureel minimaal € 200.000 per jaar. Ook dit is dus een politieke afweging. Eenmalig is dekking mogelijk vanuit de SPUK 2022-2023 voor energie-armoede (€ 483.000 totaal). waarover we u hebben geïnformeerd via de beantwoording van de technische vragen energie-armoede (*iBabs ID 159*).

4. Aansluiten bij de leefwereld
We onderschrijven dat we moeten aansluiten bij de leefwereld van onze doelgroepen.
In het uitvoeringsprogramma is vastgelegd dat we maatwerk leveren en aansluiten op de verschillende doelgroepen. Zo geven we op pagina 18 bijvoorbeeld weer dat we vanuit vier principes werken waaronder één principe is: *We doen wat nodig is: ieder het zijne (passend maatwerk voor iedereen)".*
Wij vinden daarom dat er nu geen aanscherping nodig is. We passen maatwerk toe in het dagelijkse werk zoals dit is opgenomen in het uitvoeringsprogramma. In ons plan van aanpak Bejegening en Terugvorderingen komen we daarnaast nog met aanvullende acties.

5. Bijverdienen in de bijstand mogelijk maken
De wens is om mensen in de bijstand de mogelijkheid te geven om tot 120% van het wettelijk minimumloon bij te verdienen zonder inhouding daarvan op de uitkering en zonder maximale duur. Het kabinet wil hier ook meer ruimte voor geven. We volgen dus de landelijke ontwikkelingen en wachten het wetsvoorstel af.

6. Inkomenstoeslag toekennen aan inkomens t/m 130% van het minimum
Dit is een ook politieke afweging die structurele financiële middelen vraagt. Naar verwachting zeker € 200.000 per jaar voor inwoners onder pensioenleeftijd. Hierover heeft uw in een eerder stadium al een raadsbrief over ontvangen *(IBabs, ID 314).*

7. Invoering stress sensitieve dienstverlening
Dit is opgenomen in het uitvoeringsprogramma Schulden, Laaggeletterheid en Armoede (p.20). We gaan aan de slag met de methode Mobility Mentoring. Een werkwijze met wetenschappelijke inzichten hoe chronische stress invloed heeft op het gedrag van mensen.

8. Preventieve aanpak levensgebeurtenissen
Het is van belang om bij belangrijke gebeurtenissen in levens van mensen, denk aan echtscheiding of ontslag, snel in contact te zijn met de mensen en snel te handelen.
Dit is ook opgenomen in het uitvoeringsprogramma (p.18). En we hebben deze "life events" ook in het project vroegsignalering opgenomen. We zien namelijk dat deze levensgebeurtenissen van grote invloed zijn op de financiële situatie van mensen.

9. Mogelijkheid van briefadres bij 'De Barones'
De Barones kan zich aanmelden als ze dat willen *(zie gemeentelijke regeling briefadres*). Het briefadres kan op basis hiervan overigens niet langer dan een half jaar in stand blijven en de afspraken over de hulpverlening moeten worden nagekomen.
We verlenen graag een briefadres wanneer De Barones hiertoe wil overgaan. De Barones kan dit aanvragen bij burgerzaken van onze gemeente.

10. Fonds 'Mienskip' instellen voor schuldenbeheersing
Het voorstel is om een fonds in te stellen dat schulden kan opkopen volgens de regels van de schuldsanering, en maakt afspraken met de schuldenaar over aflossing én het voorkomen van nieuwe schulden. Het fonds sluit contracten af met partijen die baat hebben bij een afname van bij voorbeeld huisuitzettingen en/of onder toezichtstellingen. Deze partijen leveren een financiële bijdrage aan het fonds.
Dit is nieuw. En hiermee een politieke keuze met financiële gevolge waarvan wij de toegevoegde waarde nog niet kunnen inschatten. Ook omdat we nu al werken met saneringskredieten en het landelijke waarborgfonds en via vroegsignalering afspraken hebben met o.a. wooncorporaties en energiemaatschappijen.

11. Betrokkenheid organisaties en ervaringsdeskundigen vergroten
In het uitvoeringsprogramma is opgenomen op welke wijze we nu samenwerken met maatschappelijke organisaties. Dit doen we voornamelijk via de regiegroep armoede waar we met ongeveer 15 organisaties in samenwerken. Daarnaast gaan we – zo valt te lezen op p.19 van het uitvoeringsprogramma – deze samenwerking uitbreiden met inwoners en ervaringsdeskundigen. Hiervoor stellen we een focusgroep of platform in. Onze conclusie is dat dit nu geen aanscherping nodig heeft. We blijven samenwerken met onze maatschappelijke organisaties via de regiegroep armoede.

12. Jongeren met schulden actief helpen
Wij kunnen (problematisch) schulden van jongeren opkopen door middel van saneringskredieten. Daarnaast geven wij budgetvoorlichting op scholen (door Caleidoscoop). En de zoektermijn voor jongeren gaat naar verwachting eraf. De huidige zoektermijn van vier weken hanteren wij sowieso niet voor kwetsbare jongeren onder de 27 jaar.

13. Bewindvoering door gemeente in pilotvorm starten
Het initiatiefvoorstel geeft aan dat de kosten van bewindvoering die ten laste komen van de bijzondere bijstand jaar na jaar toenemen. Dat is niet juist. Sinds de aanpassing in 2015 van het draagkrachtpercentage voor het declareren van bewindvoering via de bijzondere bijstand zijn deze kosten gestabiliseerd.
Ook geeft het voorstel aan dat er misstanden zijn in de uitvoering. In enkele gevallen herkennen wij dat maar we kunnen niet alle bewindvoerders over 1 kam scheren. Het is door de overheid overgelaten aan de markt en dat kunnen en willen we niet zomaar overnemen (wet Markt en Overheid). Met onze vroegsignalering, het adviesrecht en het vastleggen van afspraken met een groot aantal actieve bewindvoerders in onze regio denken wij onze inwoners goed en op tijd te kunnen helpen.

14. Overige voorstellen uit het ‘Zwart-Witboek Armoede’ betrekken bij de aanscherping van het uitvoeringsprogramma

Het ‘Zwart-Witboek’ bevat nog een aantal voorstellen. De SP gaat graag met de collega raadsleden in gesprek of er nog andere voorstellen zijn die overgenomen kunnen worden. Dit is uiteraard aan uw raad zelf.

Tot slot: het rekenkameronderzoek volgt na de zomer

We zijn naast dit initiatiefvoorstel ook in afwachting van de uitkomsten van het rekenkameronderzoek. Wij kunnen ons voorstellen dat dit ook andere aanbevelingen met zich mee gaat brengen. Hier komen we ook graag met elkaar over in gesprek.

Heeft u nog vragen over deze brief? Neem dan contact op met Saskia van der Sluis door te bellen naar 0513 617 441.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Heerenveen.

De gemeentesecretaris, De burgemeester,

Jeroen van Leeuwestijn Tjeerd van der Zwan

Signed By: j.vanleeuwestijn@heerenveen.nl
21/04/2022 09:00:06 CEST
ID: 014d2a25-0e83-4203-b80d-d7a6476af0d2
Auth: Consent

Signed By: t.vanderzwan@heerenveen.nl
21/04/2022 09:02:30 CEST
ID: 014d2a25-0e83-4203-b80d-d7a6476af0d2
Auth: Consent